

WAARDZEGGER

HERFST 2024

met o.a. in dit nummer:

- HWL-terreinen, bijzonder dichtbij...(2)
- 33ste Oeverloop
- Interview met: **Joeri Boeree**
- Nachtvliindertelling
- Oorverdovend stil...
- Amfibie onder de wilde planten...
- Hofstede Het Paradijs
- Verslavende werking Paddenstoelen
- HWL-lezingen
- Verslag Uilenwerkgroep
- Werkgroep Lijn&streek
- En nog veel meer...

HWL

Hoekschevaards Landschap

Colofon

Waardzegger is een uitgave van Hoeksche Waards Landschap (HWL), vereniging voor behoud en ontwikkeling van natuur en landschap in de Hoeksche Waard, opgericht in 1973.

Verschijnt ieder kwartaal
 ISSN 1389-7454
 Jaargang 17 nr. 3, oplage: 1750
 HWL-lidmaatschap € 30,00 per jaar
 IBAN-nr. NL48 INGB 0002 9980 08

Materiaal uit deze uitgave mag alleen voor niet-commercieel gebruik aangewend worden, met bronvermelding.

Ledenadministratie HWL

Postbus 1080
 3260 AB Oud-Beijerland
ledenadministratie@hwl.nl

Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt

Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
 Telefoon: 0186 621 888
 Beheerder: Merijn van den Hoogenhoff
kantoor@hwl.nl
 Openingstijden:
 Dinsdag t/m vrijdag 10.00 – 17.00 uur
 Zaterdag en zondag 12.00 – 17.00 uur

Nationaal Landschap Centrum

Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp
 Het NLC is niet regulier geopend, behoudens
 aangekondigde evenementen, lezingen, etc.

Dagelijks bestuur

Theo Schuurmans (voorzitter@hwl.nl)
 Aad Bruijnzeel (secretariaat@hwl.nl)
 Peter Vos (penningmeester@hwl.nl)
www.hwl.nl

Redactie media-team HWL
waardzegger@hwl.nl

Samenstelling & vormgeving Piet Schram

Tekstcorrectie Marcus Dekker

Verzending/verspreiding Ruud Horijon

Aanleveren kopij: per email, uitsluitend in MS-Word, met
 zowel tekst als foto's in aparte bijlage, max. 600 woorden en
 max. 2 foto's per artikel.

De auteur blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de inhoud!

Druk

Quadraat Grafimedia B.V.
Vorbereiding verzending
 HWWerkt!

 <https://www.facebook.com/hwlandschap>

 <https://www.instagram.com/hoekschewaardslandschap/>

FSC logo

Redactioneel

De Hoeksche Waard kent, naast de vele kerken en watertorens, nog twee bijzondere torens, beide aan de zuidrand van het eiland, beide aan de oever van het Hollandsch Diep. De ene, in de Mariapolder, is een overblijfsel uit de koude oorlog, een zgn. luchtwachtoren, gebouwd in 1953 om laagvliegende vijandelijke vliegtuigen te signaleren, mochten die onverhoeds ons luchtruim binnen vliegen... De andere staat sinds het begin van dit jaar aan de Hitzersekade, waar vanaf de weidsheid van het Haringvliet, over het Vuile Gat heen, Tiengemeten en de buitendijkse gorzen te bewonderen valt. Deze 10 meter hoge uitkijktoren, kreeg, na het uitschrijven van een wedstrijd, pas deze zomer de toepasselijke naam Tureluur. Over het nut en de noodzaak verschilt men nogal van mening. Ook over het uiterlijk; de één vindt 'm lelijk, de ander prachtig. Ron Dekker legde in ieder geval dit bijzondere object op een mooie avond vast; een prachtige omlijsting van het thema 'zuid' van dit kwartaal. Een reden om de foto als cover te kiezen.

We starten deze uitgave met twee oproepen: één oproep om op HWL te stemmen bij de Rabo-actie Rabo ClubSupport en één voor vrijwilligers, 'huismussen', om onze bezoekerscentra te bemensen. Het 2de deel over gebieden aan de zuidrand van de Hoeksche Waard, die door HWL beheerd worden, zijn voor velen nog onbekend gebied. Des te meer reden die eens te bespreken! Kennen jullie de uitdrukking 'oorverdovende stilte'? Merijn licht dit toe en deelt zijn ervaring. Dan een interview met een HWL-er in hart en nieren, knotbaas Joeri Boeree, tevens kandidaat voor een HWL-bestuursfunctie. Ook een 2-tal overzichten: van de Vlinderwerkgroep over de nachtvlindertelling 2024 en van de Uilenwerkgroep een inventaris van de uilenpopulatie. En natuurlijk is daar het verslag van de 33ste editie van de Oeverloop. En zoals altijd een interessant verslag van de Werkgroep Planten, dit keer over de veenwortel. En de aquarellen van Jan Plaisier blijven boeien. De middenpagina is weer gevuld met prachtige opnames van de werkgroep Natuurfotografie. In de reeks van historische boerderijen ditmaal hofstede "Het Paradijs" (1665) in de Laning van Oud-Beijerland. Dat van paddenstoelen een verslavende werking uitgaat, is bekend, maar in het artikel van de Paddenstoelenwerkgroep (mooi scrabble woord, trouwens!) gaat het over de als maar toenemende belangstelling voor paddenstoelen. Voor de aankondiging van een 3-tal geplande, interessante HWL-lezingen vraag ik jullie speciale aandacht; toegang gratis! Deze keer ook weer een bijdrage van de jonge HWL-werkgroep Lijn & streek. Tenslotte nog de ALV-aankondiging; vergeet je niet aan te melden! Als vaste hekkensluiter de inzendingen van HWzoemt en Water Natuurlijk.

Namens de redactie veel leesplezier!

Piet

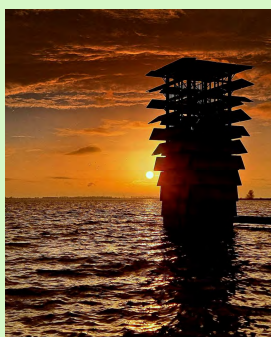

Foto voorpagina:

Uitkijktoren Tureluur, Zuid-Beijerland
 Ron Dekker

Van de voorzitter...

Hier is de herfsteditie van ons kwartaalblad, weer prachtig dankzij de inzet van de vrijwilligers van onze vereniging.

Niet alleen de redactie werkte in de zomermaanden hard door. Ook op andere essentiële onderdelen van de organisatie is, ondanks alle uitdagingen, doorgepakt.

Het tekort aan vrijwilligers vormt een groeiend probleem. Hoewel sommige disciplines, zoals ecologisch beheer (knotten en landschapsbeheer) in de Hoeksche Waard, nog goed draaien, wordt het een steeds grotere uitdaging om aan alle verplichtingen te voldoen. Onze werkgroepen Jeugd-educatie blijven ook sterk, met jaarlijks meer dan 6000 basisschoolleerlingen die natuur- en milieueducatie ontvangen in onze kenniscentra.

De biologische werkgroepen tonen een wisselend beeld. Grotere groepen, zoals de vogel-, vlinder- en plantenwerkgroepen hebben de Covid-periode goed doorstaan en pakken de draad weer op, ondanks het verlies van enkele prominente leden. Kleinere groepen, zoals de zoogdieren- en aquatische werkgroepen, hebben het moeilijker. Mijn geliefde aquatische werkgroep kampt met stuurlaai, doordat ik minder naar voren treed als coördinator vanwege mijn verantwoordelijkheden als voorzitter. Maar ook al draaien sommige werkgroepen op een lager pitje, maak ik me er niet druk over.

Wat ons wel zorgen baart, is het bemannen van onze centra, Klein Profijt en NLC. Potentiële vrijwilligers twifelen vaak of hun inzet als werk zal voelen, maar gastheerschap in onze centra is juist gezellig en biedt de kans om je passie voor de Hoeksche Waard te delen met de bezoekers. We roepen iedereen op om zich aan te melden

bij de beheerders Merijn of Benedikte.

De grootste nood ligt echter bij de bestuurlijke taken. Ondanks een goed werkend dagelijks bestuur, is de werklust te groot door achterstallig onderhoud en onderbezetting in het verleden. Extra secretariale ondersteuning helpt, maar is niet genoeg. Het uitbreiden van het algemeen bestuur is essentieel. We hebben bestuurders nodig, die taken op zich nemen en uitvoeren. In het verleden waren alle stromingen vertegenwoordigd in het bestuur, wat goed werkte. We vragen dan ook actievelingen om zich aan te melden.

Wat wij allemaal doen met 'beperkte kracht en middelen' is terug te lezen in ons jaarverslag. Een grote klus, die met instemming van de ALV is afgerond. De jaarrekening en het jaarverslag van 2023 zijn terug te vinden op onze website.

Mijn steeds terugkerende smeekbede om ondersteuning van bestuurlijke activiteiten leidt tot de vraag: "Waar gaat HWL heen?" Historisch gezien kan ik stellen dat de vereniging van een idealistische actiegroep langzaam is veranderd in een adviesorgaan. Een kennisinstituut pur sang, bestuurd door en voor de leden. HWL is het natuurbaken in de samenleving van de Hoeksche Waard. Als het 'voor en door'-element echter wegvalt, moet dit worden opgevangen met betaalde krachten. Wellicht is dat de toekomst, maar dit kost geld. Daarom staan we steeds vaker voor de keuze: "Uitvoeren of afstoten." Met andere woorden: fondsen of vrijwilligers werven of taken afstoten. Vooralsnog zet het bestuur in op uitvoeren, ook al zijn sommige taken haast niet meer te vervullen.

We gaan hierover graag met jullie in gesprek! Iedere donderdagochtend zijn wij aanwezig op Klein Profijt en staat de deur open en de koffie klaar. Laat ons weten als je van plan bent te komen via voorzitter@hwl.nl, zodat er iemand van het dagelijks bestuur aanwezig kan zijn.

Theo(dorus) Schuurmans

inhoudsopgave

• redactioneel	2
• Van de voorzitter	3
• Rabo ClubSupport	4
• Agenda	5
• Bijzonder dichtbij (2)	6-7
• Pop up store Klein Profijt	7
• Verslag 33 ^{ste} Overloop	8-9
• Interview: Joeri Boeree	10-11
• Nachtvliedertelling 2024	12
• Oorverdovende stil...	13
• Veenwortel, amfibie onder	14
• Gewoon Bijzonder	15
• Natuur Centraal	16-17
• Hofstede Het Paradijs	18-19
• Verslavende werking...	20-21
• HWL-lezingen	22-23
• Uilenwerkgroep 2024	24-25
• Uitnodiging ALV	26
• Werkgroep Lijn en streek	27
• GeWild Groen; HWZoemt	28
• Water afhankelijk...	29
• Prikbord en adverteerders	30
• Adverteerders	31
• Adverteerders	32

Wij doen mee met Rabo ClubSupport

Doe je ook mee?

Dat is goed voor jouw club & geweldig voor de samenleving

de coöperatieve Rabobank

HWL is dé vereniging als het gaat om natuur in het Nationaal Landschap Hoeksche Waard. Wij voelen ons hoeder van de natuur, het landschap, het water en de dorpen in de Hoeksche Waard.

Als vrijwilligersorganisatie zetten wij ons in voor de Hoeksche Waard middels beheer van natuurterreinen en bomen, educatie en voorlichting, beïnvloeding van beleid, biologisch onderzoek en exploitatie van bezoekerscentrum Klein Profijt in Oud-Beijerland en het Nationaal Landschap Centrum (NLC) te Numansdorp.

“Als je weet wat je ziet, als je weet wat er ooit is geweest of hoe iets tot stand is gekomen, vind je een plek veel mooier.”

Afgelopen 50 jaar is er door de leden van HWL veel kennis opgebouwd over de natuur en het landschap in de Hoeksche Waard. Kennis die

de moeite waard is om te delen! Daarom kun je binnenkort al wandelend of fietsend een ‘Verhaal op een paal’ tegen komen. Een paal met een QR-code; scan de code en hoor meer over de plek waar je staat.

We sparen voor meer verhaalpalen!

Wat heeft Rabo ClubSupport ons vorig jaar gebracht?

Langs de Appeldijk (Ritselaarsdijk) staan 100 hoogstam appelbomen van zeker 20 verschillende oude rassen. Vrijwilligers van HWL onderhouden deze bomen met zorg, waarbij ze regelmatig vragen krijgen over de soorten appels. Dankzij jullie staat nu bij elke appelboom een bordje!

Naast het prachtige uitzicht (geliefd bij fietsers) en de heerlijk appels (jaarlijks verwerkt tot sap) krijgt deze dijk daarmee ook een educatieve waarde.

agenda 4de kwartaal 2024

Woensdag 9 oktober **Themalezing 1: “Vleermuizen op de Zuid-Hollandse Eilanden”**, door Jan Alewijn Dijkhuizen

Themalezing 2: “Marterachtigen”, door Merel Nelemans

Aanvang: 19.30 uur, inloop 19.00 uur (geen kosten)

Locatie: NLC, Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp

Donderdag 17 oktober **Algemene Ledenvergadering (ALV)**

Aanvang: 20.00 uur, inloop 19.30 uur

Locatie: NLC, Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp

Aanmelden bij secretariaat@hwl.nl is gewenst.

Zaterdag 19 oktober **Introductiedag voor nieuwe leden en vrijwilligers!**

Wil je als lid meer weten over wat wij als vereniging zoal doen aan bescherming, beheer en beleving van ons nationaal Landschap? Overweeg je om vrijwilligerswerk te doen, maar weet je nog niet op welke manier? Meld je dan aan bij secretariaat@hwl.nl voor de HWL-introductiedag!

Zondag 10 november **Pop up store voor één dag!**

Verkoop van artikelen waar er nog slechts 1 of een paar van over zijn.

Tijd: 10.00-17.00 uur

Locatie: NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland

Woensdag 13 november **Themalezing: “De Otter op komst?”**, door Addy de Jongh.

Aanvang: 19.30 uur, inloop 19.00 uur (geen kosten)

Locatie: NLC, Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp

Zaterdag 30 november **Winterfair**

Informatie volgt nog!

Locatie: NLC, Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp

Woensdag 11 december **Themalezing: “De Vos en andere roofdieren”**, door Jaap Mulder.

Aanvang: 19.30 uur, inloop 19.00 uur (geen kosten)

Locatie: NLC, Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp

Voor achtergrondinformatie van bovengenoemde activiteiten en aanmelden, zie www.hwl.nl/index.php/home/agenda

Gezocht: gastvrije huismussen!

Wil jij je inzetten voor onze vereniging en de Hoeksche Waard, maar heb je geen groene vingers of ben je geen buitenmens, dan ben jij wellicht de huismus die wij zoeken?! Voor onze bezoekerscentra zijn wij naarstig op zoek naar gastvrije huismussen, vrijwilligers die het onze bezoekers, leden en vrijwilligers graag naar de zin maken.

Op Klein Profijt zoeken we huismussen die zich het prettigst voelen bij ritme, op basis van jouw beschikbaarheid word je ingeroosterd tijdens de openingstijden in de weekenden (1 keer in de 4 à 5 weken een middag). Maar als je liever vaker of door de week meehelpt, ben je ook van harte welkom!

Aan huismussen, die houden van afwisseling, biedt het NLC graag onderdak. Het NLC is open op afspraak voor bijvoorbeeld publieksactiviteiten of bijeenkomsten van derden. Hier word je in overleg ingezet op momenten dat het nodig is, dit kan overdag zijn, maar ook in de avonduren en soms op zaterdag.

Interesse neem contact op met Merijn via kleinprofijt@hwl.nl of Benedikte via nlc@hwl.nl, meer informatie vind je ook op onze website onder [vacatures](#).

Huisumus © Marijke Haak

Bijzonder dichtbij (2)

3 natuurgebieden in het zuiden van de Hoeksche Waard

illustraties: Merel Nelemans

Noord, Oost, Zuid, West

Dit jaar gaat HWL vier thema's bij langs: Noord, Oost, Zuid en West. Daar sluit terreinbeheer bij HWL uitstekend op aan! Onze terreinen zijn namelijk in alle delen van het eiland te vinden. In deze rubriek 'Bijzonder dichtbij' duiken we dieper in de natuurgebieden van elke windhoek in de Hoeksche Waard.

Door: Chiel Visser

Het derde kwartaal is aangebroken, wat betekent dat thema 'Zuid' aan de beurt is. We nemen je in dit artikel mee naar het meest zuidelijkste puntje van de Hoeksche Waard: de Buttervliet. Daarnaast verkennen we Vlietproject het Verloren Diep aan de Oost Middelweg. Tot slot komt het Schuringse bosje aan bod.

Pop up store in NBC Klein Profijt

Op zondag 10 november hebben we in NBC Klein Profijt voor één dag een pop up store.

We verkopen dan allerlei winkeldochters (artikelen waar we er nog slechts 1 of een paar van hebben). Ook hebben we onze kasten en zolder eens goed nagekeken. Dit leverde een aantal spullen op waar we geen gebruik meer van maken en die dus voor een zeer klein prijsje overgenomen kunnen worden.

Om het een beetje extra speciaal te maken, hebben we op deze dag ook nog een aantal zelf gebakken lekkernijen die we GRATIS bij de consumptie serveren.

Let op het is maar één dag, dus sla je slag!

NBC Klein Profijt
Zondag 10 november 2024
van 10:00 uur tot 17:00 uur
Zalmpad 11, 3261 MD Oud Beijerland

De Buttervliet

De Buttervliet is een kruidenrijk, moerasachtig getijdengebied met een plas, dat gekenmerkt wordt door wisselende waterstanden. Sinds afgelopen oktober heeft het gebied bijvoorbeeld bijna continu blank gestaan door de vele nattigheid. De waterdynamiek draagt bij aan de soortenrijkdom in het gebied. Onlangs ontdekte ik er nog de kleine kattenstaart, een zeldzame plant. Daarnaast komen er meer dan vijf verschillende soorten ereprijs voor. Ook de oranje luzernevlinder, een opvallende verschijning in de Hoeksche Waard, wordt hier waargenomen. De Buttervliet is eigendom van het Waterschap Hollandse Delta en wordt beheerd door ons, HWL. Het beheer bestaat uit hooguit één keer per jaar maaien en het afvoeren van het maaisel. Het Waterschap heeft in 2019 jonge wilgen aangeplant, maar inmiddels zijn ze opgegeten door de bever. Doordat het gebied vrijwel niet toegankelijk is voor het publiek,

blijft verstoring tot een minimum beperkt. Toch wordt hier bijna elk jaar wel een excursie georganiseerd door de planten- of vogelwerkgroep. Daarnaast loopt de route van de Oeverloop langs dit bijzondere gebied. Wil je meer van het gebied zien? Bekijk dan eens de video 'Maak kennis met terreinbeheer' op ons YouTube-kanaal.

Het Verloren Diep aan de Oost Middelweg

Het Verloren Diep, gelegen ten oosten van Numansdorp langs de Schuringse haven, is een vochtig natuurgebied dat deel uitmaakt van het Vlietproject. Begin jaren 2000 is een aantal van dit soort gebieden aangelegd in het kader van een groot natuurontwikkelingsproject. Dit betekent dat het zich langs een kreek bevindt en daardoor een nat karakter heeft. Het beheer van het gebied omvat jaarlijks maaien en afvoeren. Wat dit gebied bijzonder maakt, zijn de rietvogels die in de brede rietkragen nestelen evenals

het grote aantal orchideeën dat hier jaarlijks in mei bloeit, waaronder de rietorchis en de brede orchis. Voor wie het gebied wil verkennen, loopt er een wandelpad doorheen, zodat je deze flora van dichtbij kunt bewonderen.

Het Schuringse bos

Het Schuringse bos stond oorspronkelijk op de planning om gekapt te worden, maar dankzij de oplettendheid van een bewoner werd een deel van het bos, dat in handen was van de Provincie, gered. De Provincie besloot namelijk dat het desbetreffende deel behouden moest blijven. Uiteindelijk kocht de gemeente Hoeksche Waard het bos en werd het toevertrouwd aan HWL. Samen met buurtbewoners werden jonge struiken aangeplant en werd er een takkenril aangelegd. Het bos is vandaag de dag nog een waardevolle schuil- en broedplaats voor diverse dieren, waaronder spechten, uilen en reeën.

De Oeverloop..., echt iets voor jou!

Tekst en foto's: Arie Kooyman

Vrijdagmorgen 23 augustus 2024. Om 8.00 uur staan er 75 wandelaars klaar om aan de 33^e Oeverloop te beginnen. Naast het sportieve karakter is het de bedoeling dat de wandelaars meer te horen en te zien krijgen over de natuur. De kennis daarover zit bij leden van het HWL die meewandelen en bij de sprekers die uitgenodigd worden om een praatje te houden over het thema. Dit jaar is het thema: Leefbaar Water?!

De start

Het eerste praatje wordt gehouden door **Jan Bonjer**, de dijkgraaf van Waterschap de Hollandse Delta. Onze dijkgraaf gaat er gelijk stevig tegenaan en benoemde twee risico's als het gaat om de beschikbaarheid in de toekomst van zoet

Anke Dielissen van Ark vertelt over het klimaatbelang van de Delta...

water: het weglekken via de Nieuwe waterweg en het droogvallen van grote rivieren.

En dan op pad. Een bonte stoet van wandelaars, met jarenlange ervaring en nieuwkomers, hardcore natuurliefhebbers en sportievelingen, oud en jong, alleen of met een groepje, liefhebbers en professionals. De meesten gekleed in een korte broek, wandelschoenen en een rugzak. Geen boterhammen, want voor lunch wordt gezorgd.

Een van de doelen van de Oeverloop is het volgen van veranderingen langs de oevers van de Hoeksche Waard. Bij de Agatha Geertuidapolder worden de Oeverlopers blij. Voorheen grasland omzoomd door een dijk, nu waterplasjes en een diversiteit aan bloeiende planten.

Een tweede verandering is bij Puttershoek. Bij de voormalige suikerfabriek in Puttershoek wordt Shipp 21 gebouwd. Een bedrijventerrein met grote 'dozen', die o.a. gebruikt worden voor de opslag van zonnepanelen. *"Het had erger gekund"*, zegt één van de deelnemers met kennis van de voorgeschiedenis.

Bij molen De Lelie in Puttershoek is de lunch. Voor elke deelnemer heerlijke broodjes, tal van dranken, fruit, knabbel groenten en nootjes. Vanwege de stevige wind zoeken de lopers de luwte op. **Joost Kievit** spreekt over de kwaliteit van het water toen en nu. Er is veel verbeterd, maar er is nog veel te doen om aan de Europese richtlijnen te kunnen voldoen.

Na de lunch is het nog 17 kilometer te gaan tot Strijensas. In de Maria-

In de Oeverlanden wordt een menselijke keten gevormd om een geul over te steken...

polder zien we dat de oude molens vervangen worden door grotere windmolens. Voor de aanvoer is zelfs een aanleg- en losplaats gemaakt.

Zaterdag 24 augustus

Op zaterdag wordt van Strijensas naar Nieuwendijk gewandeld. Een menselijke keten zorgt ervoor dat de wandelaars een te diepe geul in de Oeverlanden kunnen oversteken. In het gedeelte door het Hollands Diep komt het water tot kruishoogte i.p.v. tot de enkels of kuiten.

Fred Kuipers, ecooloog bij het waterschap, vertelt over activiteiten om de kwaliteit van het water te verbeteren o.a. in de Anthony polder en de Binnenmaas.

Aan het einde van de 2^e dag verandert het weer: een sterke wind en de dreiging van een zware bui. Gelukkig valt het water op andere plaatsen. Voordat we in de bus stappen vertelt HWL voorzitter **Theo Schuurmans** over de belabberde situatie van de trekvis.

Zondag 25 augustus

Op de derde dag, van Nieuwendijk naar Oud-Beijerland, wandelen we door de Korendijkse Slikken. Altijd weer oppassen om de aanwezige

De lopers werden enthousiast ontvangen...

runderen niet te laten schrikken. De route is anders dan anders omdat het lage gedeelte van de slikken door het hoge water niet veilig is.

Bij het bereiken van Klein Profijt worden de lopers opgewacht door familie en bekenden. Als herinnering krijgen ze een snoek van hout. Dit keer niet gemaakt door een kunstenaar uit de Hoeksche Waard, maar in Sri Lanka.

Na drie dagen komt een einde aan de 33^e Oeverloop. Een evenement waar we trots op kunnen zijn en alleen mogelijk is door de inzet van vele vrijwilligers die paden begaanbaar maken, blaren prikken, maaltijden klaarmaken en opdienen, drankjes inchenken, enz.

LIDL bedankt!

De 33ste oeverloop is weer voorbij en wat hebben we genoten! Het lijkt soms heel vanzelfsprekend, maar het organiseren van de Oeverloop is een hele klus. Dit jaar liepen er rondom de 80 wandelaars mee. Er moet bijvoorbeeld verzorging zijn, eten, drinken, vervoer en de route moet gecontroleerd. Dat wordt allemaal verzorgd en geregeld door vrijwilligers. Een geweldige groep mensen die na een heleboel jaren niet onder doen voor een professioneel bedrijf. En dat allemaal met zo min mogelijke kosten, om het voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk te maken. Het is dan geweldig en een echte opsteker als een bedrijf een behoorlijke duit in het zakje doet door een deel van je boodschappenlijst te sponsoren. Daarom willen wij LIDL Nederland en met name de vestiging in Oud-Beijerland heel erg bedanken. Mede door hun bijdrage en medewerking hebben we weer heerlijk kunnen lunchen. Nogmaals bedankt!

van de PENNINGMEESTER!

Veel mensen denken over het werk van een penningmeester, dat het veel om cijfers en bedragen gaat. Nou: dat klopt!

Als penningmeester van HWL beheer ik de bankrekeningen, verricht ik betalingen, stel verkoopfacturen op, controleer inkoopfacturen, lever in- en verkoopfacturen aan bij de mensen van ons accountantskantoor, zodat zij de administratie kunnen voeren, etc. Bankmutaties worden tegenwoordig automatisch ingelezen. Verder houd ik mij binnen het dagelijks bestuur bezig met de budgettering en financiële planning. Samengevat is een penningmeester belast met het beheer van het geld van een organisatie.

Veel van het werk van een penningmeester is niet direct zichtbaar. Zichtbare output is er wel in de vorm van de jaarrekening: die wordt jaarlijks samengesteld door ons accountantskantoor, in samenwerking met de penningmeester en daarna vastgesteld door het algemeen bestuur. Na controle door de kascontrolecommissie wordt de jaarrekening ter goedkeuring voorgelegd aan de ALV.

De jaarrekening 2023 is in de ALV van april goedgekeurd en daarna op de site gezet, ook om te voldoen aan ANBI-regels. Iedereen kan kennisnemen van de jaarrekening. Kijkt u er eens naar, ik kan het u van harte aanbevelen. U krijgt een beeld van hoe HWL er voorstaat, u ziet hoe uw contributie wordt gebruikt en welke andere geldstromen er zijn. Als u daarna vragen heeft, neem dan gerust contact op. Ik beantwoord uw vragen graag.

Inmiddels ligt 2023 alweer ver achter ons. Over de actuele stand van de financiën wil ik u bijpraten op de ALV van 17 oktober. Graag tot dan!

Namens het Dagelijks Bestuur van HWL,

Peter Vos
penningmeester

Buiten het gezichtsveld...

Door: Marjolein Fokkinga

Op een zomerse vrijdagavond ontmoet ik **Joeri Boeree** op de Oude Klemsedijk. Joeri, knotter en HWL'er in hart en nieren, kent deze dijk met haar wilgen in de herfst en winter maar al te goed, maar zo in de zomer komt hij er bijna nooit. *“Eigenlijk wel eens leuk en goed om de wilgen zo in de zomer te zien”*, erkent Joeri.

Hechte groep

De knotploeg De Klem is een hechte groep van zo'n 25 actieve knotters. In het knotseizoen komen ze 2-wekelijks op zaterdagmorgen samen om te gaan knotten. Knotten is fysiek zwaar werk, daarom is een regelmatige pauze van belang. Op een ochtend drinken ze gezamenlijk 2x koffie en er is altijd verse soep.

Sinds enkele jaren is Joeri de knotbaas van de groep en recent gevraagd zitting te nemen in het bestuur.

“Toen de vorige knotbaas aangaf zijn taak neer te willen leggen, was

het voor mij vanzelfsprekend om het van hem over te nemen. En door mijn achtergrond in de IT denk ik dat ik van waarde kan zijn in het bestuur van onze mooie vereniging.”

Als knotbaas schrijft Joeri onder andere de nieuwsbrief, heeft hij een goed overzicht van het gereedschap en materieel wat er wekelijks nodig is. Ook houdt hij in de gaten wie er zijn kettingzaagcertificaat moet vernieuwen. Regelmatig heeft Joeri contact met de andere knotters en 2x per seizoen vergaderen ze om het seizoen te evalueren of voor te bereiden.

“Ik kom zelf wat minder aan het knotten toe, omdat ik nu ook bezig ben met de veiligheid van de knotters, de omgeving en het gereedschap. Ik houd ook de conditie van de wilgen in de gaten. De watermerk ziekte bijvoorbeeld is een besmettelijke ziekte waarbij de kern van de wilg zwart kleurt. Je ziet dit terug in de stam, maar ook in de kern van de takken. Als er een zieke boom opgemerkt wordt, is het van belang dat het hout apart gehouden wordt en het gereedschap goed gereinigd wordt na afloop van het knotten.”

Bijzonder

De wilg is in ons HWL-jubileumjaar gekroond tot iconische soort. In de Hoeksche Waard staan zo'n 6000 knotwilgen, welke door HWL worden onderhouden. Ze bieden door hun dichte kruin en hun vaak holle stam ruimte aan veel planten, maar ook aan nest- en schuilgelegenheid voor vogels, marters, vleermuizen en insecten. Zij verrijken daarom vaak de fauna van een gebied.

“Soms krijgen we te horen dat er nesten in de wilgen zitten die op de knotlijst staan. Nesten van uilen, eenden, muizen of andere dieren. Een wilg is een fijne nestplaats

© Leontine van der Stouw

© Joeri Boeree

© Leontine van der Stouw

voor veel dieren.”

Flip en de andere knotbazen staan daarom in nauw contact met bijvoorbeeld de uilenwerkgroep.

“We hebben meerdere knotlocaties die extra bijzonder zijn vanwege de ligging en het uitzicht. Bij de ijsbaan op Zuid-Beijerland is het mooi knotten. In Groot Koninkrijk, staat een rij mooie rij wilgen aan het water. Dit seizoen hebben we ook geknot bij het Zwanegat, aan de Binnenmaas bij Maasdam. Bijzonder mooie locatie.”

“Slecht weer bestaat niet, je hebt hooguit slechte kleding!”

Natuurwerkdag

De natuurwerkdag is voor de ploeg van Joeri de start van het seizoen. Op deze dag ontmoeten verschillende vrijwilligers elkaar en eventu-

eel nieuwe vrijwilligers kunnen er op een laagdrempelige manier kennismaken met het werken in de natuur.

“In de herfst en winter worden de wilgen aan de Oude Klemsedijk geknot. We hebben de afgelopen jaren hard gewerkt om achterstallig onderhoud weg te werken. Deze achterstand ontstond door een gebrek aan knotters maar dat is gelukkig verledentijd.”

Ideaal gezien knotten ze de wilgen iedere 3 jaar. Veel takken zagen we met de hand. Alleen de dikke takken zagen ze met accu kettingzagen. Deze zijn beter voor het milieu en een stuk stiller. Je hebt een opleiding nodig om met een kettingzaag te mogen knotten.

Eén met de natuur

“Weer of geen weer, we gaan altijd naar de knotlocatie. Slecht weer bestaat immers niet, je hebt hooguit slechte kleding. Mijn mooiste knotmoment was denk ik wel in één van de Hollandse winters. Zo stonden we een keer met een gevoelstemperatuur van –20 graden in de sneeuw in Groot Koninkrijk. Een supermooi en onvergetelijk gezicht maar onwerkbaar door de kou. Na een uurtje werken en een bakje

koffie zijn we maar weer op huis aangegaan om op te warmen.”

In zijn beginjaren graasde er nog schapen aan de dijken van de Oude Klemsedijk. Als het dan veel geregend had, en de schapen het gras weg gegraasd hadden, was het zo modderig dat knotten extra uitdagend werd. Ze moesten allereerste trappetjes bouwen om de wilgentakken op de dijk te krijgen. Een modderige ondergrond maakt het werken zwaarder en de veiligheid is een groter punt van aandacht.

“Je hoort wel eens zeggen: het regent veel. Maar als ik terugkijk, denk ik dat het per seizoen maar 2x regende op onze knotdagen. En als het weer een keer slecht is, kunnen we altijd bij één van de boerenschuren in de buurt terecht. Dan nuttigen we ons hapje en drankje lekker binnen. Gelukkig hebben we een goed contact met de boeren rondom onze knotlocaties.”

Voor meer info, zie

www.hwl.nl/index.php/vereniging/werkgroepen

*

Nachtvindertelling 2024...

Tekst en foto's: Ton Schilperoord

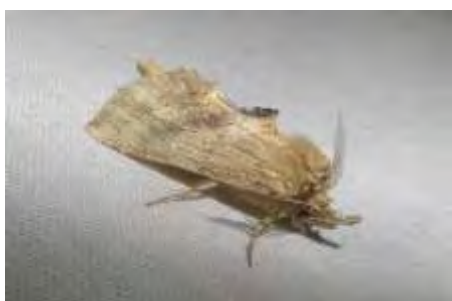
Nachtvindernacht Borrekeem 7 juni 2024

Braamvlinder

Gevlekte zomerspanner

Snuitvlinder

Tweevlekspanner

Witte hermelijnvlinder

In het Zuid-Beijerlandse bos aan het water de Borrekeem hielden op 7 juni een inventarisatie voor nachtvinders. We waren met drie mensen van de werkgroep en één belangstellende.

Een vergelijking maken met andere jaren is moeilijk te doen. Bij het inventariseren proberen we zoveel mogelijk verschillende datums te kiezen over meerdere jaren, zodat we in vier seizoenen de vlinders tellen om zo te kunnen beoordelen wat er in de lente, zomer, herfst en winter vliegt. De Gevlekte zomervlinder was wel een kers op de taart, die hadden we nog niet eerder in tien jaar op een nachttelling waargenomen!

Vijf leuke en bijzondere vlinders hebben we kunnen spotten van de 51 soorten in totaal:

- **Braamvlinder**, van de familie eenstaartjes.
- **Gevlekte zomerspanner**, van de familie spanners.
- **Snuitvlinder**, van de familie tandvlinders.
- **Tweevlekspanner**, van de familie spanners.
- **Witte hermelijnvlinder**, van de tandvlinders.

Bij Klein Profijt houden we altijd de nationale nachtvindernacht. Deze avond/nacht is vrij voor publiek. Er wordt dan ook bekendheid aangegeven in de sociale media en het Kompas.

Hier geldt natuurlijk ook dat een vergelijking maken met verschillende jaren nagenoeg niet mogelijk is.

De avond van 5 juli werd goed bezocht. We waren met twee leden van de werkgroep, 11 volwassenen en 2 kinderen. De Rode driehoekbladroller, een microvlinder, hebben we voor het eerst kunnen waarnemen!

Vijf leuke en bijzondere vlinders hebben we kunnen spotten van de 49 soorten in totaal:

- **Rode driehoekbladroller**, van de familie bladrollers.
- **Roesje**, van de familie spinneruilen
- **Vuursteenvlinder**, van de familie eenstaartjes.
- **Wilgenschorsvlinder**, van de familie uilen.
- **Zwart weeskind**, van de familie uilen.

Nachtvindernacht NBC KP 5 juli 2024

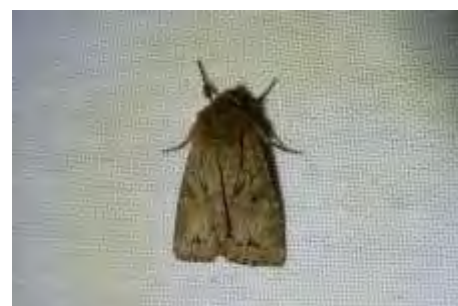
Rode driehoekmot

Roesje

Vuursteenvlinder

Wilgenschorsvlinder

Zwart weeskind

Oorverdovend stil en geluidsobesitas...

Door: Merijn van den Hoogenhoff

“Oorverdovende stilte, kent u die uitdrukking?” Het klinkt een beetje als een column van dominee Gremdaat (Paul Haenen). Met een soortgelijke zin begon hij regelmatig een van zijn voordrachten. Ik moest daar aan denken toen ik in Frankrijk in de avond een stukje liep. Geen mechanisch geluid van motoren of iets dergelijks en ver genoeg weg van gepraat en menselijk geluid. Het was oorverdovend stil. Dat ervaar ik als ik merk dat mijn oren zo hard op zoek zijn naar geluid dat het bijna pijn doet. Ooit ervaren?

Natuurlijk is het nooit echt stil. Als je bewust luistert (doe dat eens, gewoon één minuut bewust luisteren!), dan hoor je vogels, insecten, de wind of het ruisen van de regen of bladeren. Toch zul je deze oefening moeten doen in de vroege ochtend, want het bewust luisteren naar natuurgeluiden is ook op ons eiland alleen weggelegd voor de echte vroegelingen. Daarna hoor je al snel het geluid van onze samenleving. Auto's, vliegtuigen en landbouwverkeer.

Ik krijg de indruk dat steeds minder mensen oorverdovende stilte ooit meemaken. Tegenwoordig voegen wij namelijk graag geluid toe aan ons leven. Wandelen, rennen, fietsen of welke activiteit ook, doen we met toegevoegd geluid. Een podcast of muziek. We ontlopen graag de stilte. Dat lijkt een stadsprobleem, maar ook hier in de Hoeksche Waard, in de weidse polder, zie ik steeds vaker joggers, wandelaars en scholieren met toegevoegd geluid.

Want als we de stilte toelaten, komen er als vanzelf gedachten naar boven. Leuke herinneringen of vragen die je nog moest beantwoorden van jezelf. Natuurlijk komen ook de minder leuke zaken naar boven en niet voor niets. Het geeft onze hersenen de kans om na te denken, creatieve oplossingen te bedenken en te relativieren. Of om

zaken op een rijtje te zetten en af te sluiten. Door (niet natuurlijk) geluid toe te voegen aan onze bezigheden, onderdrukken we de gedachten en vluchten als het ware weg van onze gedachten. Ik vind dat jammer, omdat het volgens mij helpt bij stabiel in het leven staan. Toegegeven, muziek kan helen en helpen om je beter te voelen, maar stilte kan eenzelfde effect hebben. Het zit hem zoals altijd in de ballans.

Ik merk dat steeds meer mensen bijna continu met geluid op lopen of zich er mee omringen en ik dacht: *“Zou er ook zoiets bestaan als geluidsobesitas?”* Dan bedoel ik, zoveel geluid en ook zo ‘altijd’ dat het schadelijk wordt. Ik heb het dan niet over het volume, maar over het feit dat je oren en je hersenen nooit meer de rust krijgen die ze nodig hebben. *“Ja, zeg je dan, misschien als ik slaap, dan hebben ze alle rust”.*

Maar zou dat dan wel voldoende zijn? Zou je hoofd niet gewoon ook gedurende de dag momenten van rust en stilte nodig hebben? Ik weet het natuurlijk niet. Er bestaat niet (net als voor eten) een geluiden schijf van vijf. Wat is goed en wat is minder goed of slecht. Ik denk om mij heen te zien, dat steeds meer mensen last krijgen van die allesomvattende brij van

© Merijn van den Hoogenhoff

geluid heel de dag. Ze raken geïrriteerd en kortaf. Steeds vaker vluchten ze dan naar de natuur, waar ze de rust en “stilte” zoeken. Die dan, als hij oorverdovend dreigt te worden, altijd weer verbroken wordt door een smart-phone en Spotify.

Ik ben een enorme fan van 0.0 of zero-lopen (zonder toevoegingen). Lopend over routes die ik vaak wekelijks loop, word ik dan zelfs niet meer afgeleid door de omgeving. Al snel zak ik weg in allerlei gedachten en vragen. Een voor mijn (hopeloos overkokende) hersenpan noodzakelijke bezigheid. Ik ben er van overtuigd dat ik allang allerlei pillen tegen welk spectrum dan ook had geslikt als ik niet steeds weer mijn hoofd kan resetten of formatteren in de inmiddels duizenden kilometers die ik gelopen heb. Al valt het mij wel op dat zelfs de echte natuur steeds stiller wordt. Wat dan weer een ander onderwerp aansnijdt, namelijk het verdwijnen van soorten.

Maar dat is dan weer een heel ander verhaal.

Veenwortel, een amfibie onder de wilde planten...

Tekst en foto's: Rini Huisman-Folkers

In het inventarisatieseizoen van 2023 nodigde de Werkgroep Planten weer twee keer belangstellenden uit om een middag of een avond mee te doen met één van onze inventarisaties uit het buitenprogramma. Dat gebeurt altijd via het Kompas. Dit keer stond er in dat belangstellenden welkom waren op dinsdag 25 juli om 19.30 uur bij de parkeerplaats aan de Ruitersdijk bij 's Gravendeel, waarna we met elkaar de Gorsdijk zouden inventariseren. Gelukkig gaat het meestal goed, maar deze keer klopte de tijd niet. Onze inventarisatie zou gehouden worden om 14.00 uur. Dit werd gelukkig opgemerkt door iemand die zich al eerder had aangemeld met twee personen en al te horen had gekregen dat het inventariseren in de middag was.

Die middag was het mooi weer, wel fijn als er belangstellenden meelopen. Het mooie weer en de vele wilde plantensoorten die we zagen, vaak in bloei, maakten de middag tot een succes.

Veenwortel (watervorm)...

Maar wat te doen met de avond, die volgens het Kompas om 19.30 uur zou beginnen. Ik besloot om zelf weer naar de plek te gaan om eventuele belangstellenden mee te nemen naar de dijk.

Ik wachtte niet voor niets. Ook nu waren er twee mensen gekomen die ook weer enthousiast reageerden op de dijk met de vele wilde plantensoorten en het leuk vonden als ik wat vertelde over een wilde plantensoort.

Die avond liet ik de veenwortel, met de Latijnse naam *Pesicaria amphibia*, onder andere zien. Helaas bloeide de plant niet. Dat was wel jammer. De roze bloemetjes zijn prachtig. Wel kon ik iets bijzonders over deze wilde plant vertellen. In

de Latijnse naam staat het woord *amphibia*, dat betekent dat deze wilde plant zo wel in het water als op het land kan leven. Toen ik het verschil voor het eerst met eigen ogen zag, geloofde ik niet dat het om de zelfde plant ging.

Een paar dagen later was ik aan het wandelen in Noord-Holland. Ik dacht aan de avond terug en de veenwortel. Ik vond het jammer dat ik de Veenwortel niet in het water had kunnen

tot roze aar wel. En dat de waterplant drijft op de uit de wortelstok komende lange stengel met verspreid staande langwerpige bladeren is duidelijk waar te nemen. Die bladeren zijn onbehaard, en lijken daarom te glanzen. De witte helmraden met roze helmknopjes, die uit de afzonderlijke bloempjes steken, maken de aar nog mooier.

De landvorm ziet er toch wel anders uit. Dat wordt duidelijk op de andere foto. De in de grond zittende wortelstok is natuurlijk niet te zien. Wat wel op de foto staat, is de uit de wortelstok groeiende stengel, die rechtop groeit met verspreid staande lange bladeren. De bladeren zijn wat langer dan de bladeren van de waterplant en de behaarde bladeren tonen wat donker door de beharing. Aan het eind van de stengel is weer de aar aanwezig die bestaat uit heel veel bloempjes. Die landvorm zien we in de Hoeksche Waard het vaakst.

Veenwortel (landvorm)...

laten zien en ik was heel verrast toen ik de landplant en de waterplant even later kon fotograferen om per e-mail het verschil duidelijk te maken.

De ondergrondse wortelstok van de waterplant is natuurlijk niet te zien op de eerste foto maar de bloei-stengel met de prachtige vuilwitte

Het volgende inventarisatieprogramma begint weer in april 2025 en wie belangstelling heeft voor wat wij doen, is van harte welkom. Mail dan even naar rini.huisman@hwl.nl of lees de aankondiging in de krant en loop dan spontaan mee met een van onze inventarisaties.

“Gewoon bijzonder, de Hoeksche Waard...”

Afm.: 20 x 30 cm

Mijn eerste herinneringen aan het eiland Tiengemeten stammen uit de jaren tachtig van de vorige eeuw. Meerdere malen ben ik in die periode met mijn broer en een kennis het eiland rondgewandeld. We namen brood en koffie mee voor onderweg en na afloop gingen we eten bij Bijl. Toen het eiland in handen kwam van Natuurmonumenten en een ware metamorfose onderging, was het wel even wennen. Lange tijd vond ik het 'oude' eiland mooier dan het 'nieuwe'.

Elk jaar ga ik wel een paar keer naar Tiengemeten. Een paar keer heb ik overnacht in de herberg om de avond en de vroege uurtjes op het eiland mee te maken. Op die momenten heb je het mooiste licht en valt er ook het meeste te zien.

Bij de werkgroep Natuurfotografie moesten we in de maand juli op Tiengemeten fotograferen. Voor mij een mooie gelegenheid om ook een geschikte locatie uit te zoeken voor een aquarel. Het brugwachtershuisje bij de passantenhaven

aan de westkant van het eiland sprong er uit. Het huisje, dat thans in gebruik is als vakantiewoning, heb ik vanuit drie gezichtspunten op papier gezet. Het was moeilijk een keuze te maken. Uiteindelijk heb ik gekozen voor bovenstaande compositie. Ik heb hier in de berm in de bocht van de weg gezeten, met mijn rug naar de 'Laurettahoeve'. Wat een rust en wat een stilte. Zo wil ik elke dag wel een ochtend of middag bezig zijn!

Het huis staat op de juiste plaats. Diverse lijnen, zoals de bosschages rechts, de weg, en de betonnen waterkering met gras voeren naar het huisje zodat het nog meer aandacht krijgt. Het kleine hokje en de boom houden het geheel in evenwicht. In de opening tussen het huisje en de boom zie je een stukje weidsheid van het landschap.

De natuur liet zich ook niet onbetuigd. Visdiefjes die regelmatig naar visjes doken in de haven, een bruine kiekendief die heel laag over

vloog en hevig schrok van mijn aanwezigheid. De grote zilverreigers en lepelaars, waar ik mooie foto's van heb kunnen maken. En zelfs een ree gaf even acte de présence. En als kers op de taart twee visarenden in een solitaire boom.

Geconcentreerd en
traag wiekend op zoek naar prooi,
totdat hij mij zag.

Acht zilverreigers
zweven in de blauwe lucht.
In smetteloos wit.

Plots is er een ree,
maar na een handvol sprongen
is ze er niet meer...

Jan Plaisier

natuur

Katje Els © Leen de Man

Boomschors Berk © Marjon Kunst

Populier © Jan Plaisier

centraal

Beuk © Jannie Dam

Es © Joke Boerlage

Hofstede Het Paradijs

Historische boerderijen in de Hoeksche Waard (2)

Door: Els van Gemeren

In de loop van de eeuwen hebben er in de Hoeksche Waard bijzondere boerderijen bestaan of staan er nog steeds, de zgn. hereboerderijen. Tijd om deze historische, agrarische panden eens aandacht te geven. Dit artikel is het tweede van de reeks beschrijvingen van bijzondere hereboerderijen, welke we in de komende Waardzeggers aandacht willen geven.

Hofstede “Het Paradijs” werd in 1665 door Dirk Raphaels Bressy gebouwd. Dirk Raphaels Bressy woonde in Dordrecht ‘op den grond van Papen-Bolwerk’. Hij was gehuwd met Adriana Reyne en had twee kinderen, Dirk en Susanna. Hij was een vermogend reder en eigendom van “De Rooselaer”, een zogeheten fluitschip (een vrachtschip met drie masten en een ronde romp).

Dirk Raphaels was bovendien Oudraad, d.w.z. hij was lid van het stadsbestuur van Dordrecht. “Het Paradijs” was gebouwd als een dubbel huis, net zoals de kasteelboerderij die aan de Scheermansvliet stond (zie 1ste deel). De pachter woonde in het ene gedeelte en de eigenaar gebruikte het andere gedeelte als vakantieverblijf.

Dergelijke buitenverblijven waren omgeven door boomgaarden en de

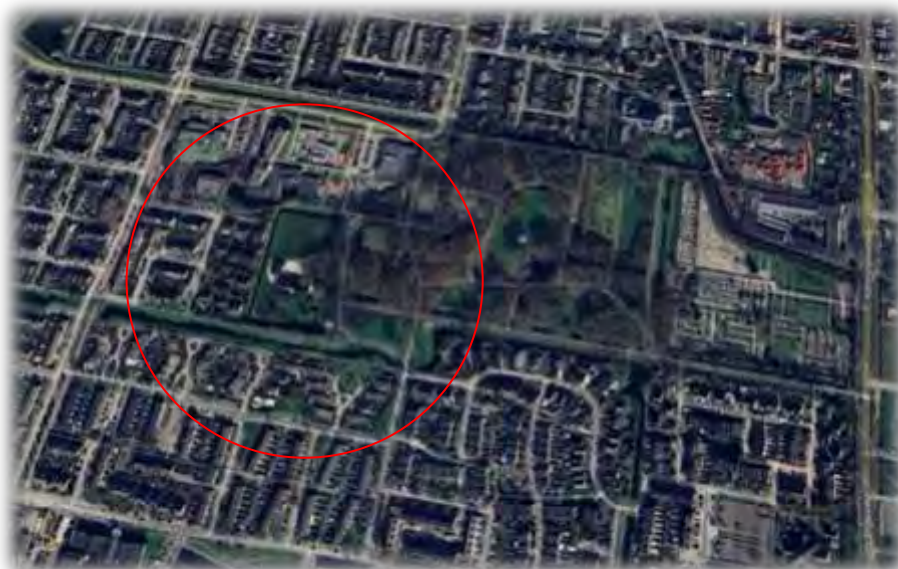
eigenaren genoten er, meestal in de zomer als het te warm en te stoffig was in de stad, van het rustige buitenleven. Ver weg van het drukke stadsleven. In de voorgevel van de hofstede waren zandstenen versieringen aangebracht. Het verhaal gaat dat deze versieringen de tekens van de dierenriem voorstelden. De plafonds in de kamers waren beschilderd. In de grootste kamer bevond zich een schouw, omlijst met wapenschilden. De oprijlaan naar het huis was afgesloten met een poort, waarvoor twee stenen leeuwen de wacht hielden. Een zware brug gaf toegang aan de noordzijde, terwijl aan de oostzijde een heul toegang gaf tot de moestuin. Dichtbij de heul stond een duiventoren. Op een hoogte stond een orangerie met een koepel van gekleurd glas en bedekt met leien. Een dergelijke orangerie

was een winterverblijf voor sinaasappelboompjes en andere subtropische gewassen. Vanaf “Het Paradijs” liepen twee lanen in oostelijke richting. Aan het einde van beide lanen stond een poort. Aan de Koninginneweg in Oud-Beijerland, ter hoogte van de stoplichten recht voor het terrein van Kooijman, heeft men een aantal jaren geleden zo’n poort weer teruggeplaatst. Vroeger stond eenzelfde poort op de hoek van de Steenenstraat en de HBS-laan.

Beide poorten werden ’s nachts afgesloten. Oudere Oud-Beijerlanders herinneren zich nog dat een man op een paard iedere avond de poorten afsloot. Zij herinneren zich eveneens dat je moest betalen om in “De Laning” te mogen wandelen.

Het pand stond op een ‘hil’ in de Laning waar sinds de vijftiger jaren van de vorige eeuw de villa van fam. De Koning werd gebouwd. In 1740 heeft “Het Paradijs” een nieuwe bewoner, Mr. Beelaerts van Blockland, dijkgraaf van Oud-Beijerland. In dat jaar verzoekt hij de ‘Edele Heeren Dijkgraven en Heemraden om van af zijn laan op en langs de bestraten Lange weg tot de brug Iepenboomen te mogen planten’. Dat wordt hem toegestaan.

Dan bijna vijftig jaar later, om precies te zijn op 27 oktober van het jaar 1787, komt de hoeve in het bezit van Klaas Rochusz. Schelling. Hij is dan slechts zevenentwintig jaar oud! Het Rechterlijk Archief van Oud-Beijerland vermeldt dat hij “Het Paradijs” met Kroonen-

“Het Paradijs” stond oorspronkelijk aan de Laning, op de plaats van het huidige witte pand van De Koning...

burg en aanhorige landen' koopt. Daarna komt het in bezit van de familie Schelling. Het pand is in 1915 in opdracht gesloopt. Er waren geen opvolgers voor de boerderij. De Laning werd eigendom van de gemeente, waar de Openbare begraafplaats wordt aangelegd. De fam. Schelling heeft bij de verkoop bedongen dat zij altijd een eigen stukje begraafplaats zullen behouden. In de genealogie van Bas Schelling lezen we; "Rokus Schelling was bouwman eerst te Mookhoek aan de Schaweg op de Hoeve "Schawacht" (heulsteen van 1643) Vanaf zijn huwelijk tot ca. 1828 (opgevolgd door zijn zoon Gerrit Schelling) en later te Oud-Beijerland op de hofstede "Het Paradijs" op het ouderlijk bedrijf als opvolger van zijn jongste broer Klaas Schelling. Rokus Schelling

De Laningtuin...

was tevens lid van de Gemeenteraad van Oud-Beijerland (1844 tot 1854) Hij overleed 64 jaar oud en zijn overlijden werd aangegeven door zijn schoonzoon Joseph Zeevaarder. Op 15 januari 1830 erft zijn vrouw Neeltje Vink een huis met land aan de Zinkweg te Oud-

Beijerland, uit de nalatenschap van haar moeder Ingetje Moret.

De nalatenschap van Rochus Schelling bestond in 1854 uit 52 bunder 41 roeden, alles gelegen te Oud-Beijerland (Paradijs en Croonenburgh).

"Het Paradijs" aan het water...

De verslavende werking van paddenstoelen...

Tekst en foto's: Rob Vriens (Paddenstoelenwerkgroep)

Misschien een rare titel voor een stukje in dit blad, maar om u gerust te stellen ga ik het niet over de hallucinerende werking van sommige paddenstoelen hebben. De verslaving waarover ik het heb, gaat over de belangstelling voor de vele soorten paddenstoelen die ons land (en zeker ook de Hoeksche Waard) rijk is.

Het begint met één foto. Na een aantal foto's wil je ook de naam weten en als je de naam weet en je gaat op het internet kijken (er zijn diverse mooie sites o.a. Waarneming.nl), dan wil je alleen maar meer soorten vinden. Een gewoon rondje wandelen of fietsen gaat er dan wonderbaarlijk uitzien: stukje lopen/fietsen, stoppen, paddenstoel bekijken, foto maken en weer verder en dat met een grote regelmaat. Handig is wel als je wandel-/fietsmaat dezelfde interesse heeft.

Waren paddenstoelen tot een paar jaar geleden een typisch herfstverschijnsel, tegenwoordig zie je veel soorten het hele jaar door.

Als Paddenstoelenwerkgroep van het HWL beperken wij onze excursies tot de periode van eind september tot half november. We bezoeken een aantal locaties binnen de Hoeksche Waard, maar o.a. West-Brabant is ook zeer geliefd. We gaan ook nog een lang weekend naar een gebied in Nederland

Vliegenschwam...

dat bekend staat om zijn paddenstoelenrijkdom; zeer vermoeiend, maar ook zeer leerzaam. Hier volgen een paar van onze vondsten.

* Vliegenschwam

een soort die voorkomt op zandgrond en dan in de buurt van naaldbomen en/of berken. Niet per sé een soort voor op de zware kleigrond, maar wordt toch af en toe in de Hoeksche Waard waargenomen. Dit is nog wel een typische herfstsoort.

* Netstelige heksenboleet

een soort die veel voorkomt in dit stukje (29 juli) staat het Lanningpark in Oud-Beijerland vol met deze paddenstoelen.

Opvallende kenmerken:

Hoed bij jong exemplaar halfbolvormig, oppervlak droog, glad tot fijn viltig, vaak wat bobbelig, meestal tamelijk donker bruin.

Steel buikig, het dikst in de onderste helft met over de hele lengte een grof roodachtig netwerk met overlansgerekte mazen.

* Zalmzwam

een soort die voorkomt op omgevallen stammen van loofbomen, meestal iep

Opvallende kenmerken:

Hoed halfbolvormig met een naar binnen gerolde rand. Oppervlak vettig met een opvallend, grof aderig netwerk. Zalmroze steel, meestal gebogen, vezelig-viltig. Heel jonge exemplaren scheiden soms amberkleurige druppels uit. Deze druppels worden ook wel guttatie druppels genoemd. Deze ontstaan als de paddenstoel in de groei grote hoeveelheden vocht opzuigt en het overschot aan water kwijt moet. De kleur komt doordat met het water ook diverse andere stoffen worden afgevoerd.

Netstelige heksenboleet..

Zalmzwam...

Jonge Zalmzwam, met guttatie druppels...

Deze paddenstoelen (en nog vele andere) zijn allemaal in de Hoeksche Waard te vinden; in de parken

en de bossen (o.a. Numansdorps Bos, Veebos, Moricaanse Bos etc) op ons eiland.

van de
LEDENADMINISTRATIE!

De Waardzegger voortaan alleen digitaal?

In de vorige Waardzegger informeerden we jullie al: de Waardzegger is ook digitaal te lezen. Geef jij de voorkeur aan de digitale versie, dan maken we je graag attent op de mogelijkheid om de papieren versie van de Waardzegger op te zeggen. Deze duurzame en voor ons kostenbesparende keuze geef je eenvoudig door via ledenadministratie@hwl.nl In het vervolg ontvang je dan per email de link naar de digitale versie van de Waardzegger, zodra deze verschijnt.

Groeten uit de Hoeksche Waard

Bij de zomeruitgave van de Waardzegger zat weer een mooie natuurkaart. Met deze prachtige uilen kun je eenvoudig onze vereniging onder de aandacht brengen bij potentiële nieuwe leden. Heb jij hem al verstuurd?

Je kunt ons lidmaatschap natuurlijk ook cadeau doen!

Leuk voor natuurliefhebbers, nieuwe inwoners of aankomende pensionado's, voor € 30 laat je ze kennismaken met onze vereniging, het landschap en de biodiversiteit van de Hoeksche Waard.

Geef je nu een lidmaatschap cadeau dan loopt dat tot 31 december 2025!

Een cadeaulidmaatschap staat gelijk aan ons reguliere lidmaatschap, dus incl. welkomstgeschenk, elk seizoen een Waardzegger en korting op activiteiten, maar eindigt automatisch na de afgesproken lidmaatschapsperiode. Eenvoudig af te sluiten via ledenadministratie@hwl.nl.

Handig om te bewaren

Op het adresetiket van de Waardzegger staat je lidmaatschapsnummer, handig om te bewaren voor bijvoorbeeld korting bij activiteiten of communicatie met de ledenadministratie

Namens het Dagelijks Bestuur van HWL,

Martine Sagius
ledenadministratie@hwl.nl

HWL lezingen

Woensdag 9 oktober
 Lezing: **VLEERMUIZEN OP DE ZUID-HOLLANDSCHE EILANDEN**, door Jan Alewijn Dijkhuizen

Jan Alewijn Dijkhuizen werkt tegenwoordig als boswachter handhaving (BOA) bij Zuid-Hollands Landschap. Zijn werk bestaat onder andere uit natuurdelicten in kaart brengen en oplossen. Voorheen was Jan Alewijn beheerder van de Tenelaplas in Rockanje, het bezoekerscentrum van Zuid-Hollands Landschap. Ik ken Jan Alewijn al van jongs af aan als enthousiaste en uiterst bekwame natuurvorser. Hij is in de biologie breed onderlegd, maar heeft zich sinds jaar en dag vooral veel beziggehouden met inventarisaties en bescherming van vleermuizen. Dit is een actueel item. Veel renoveerders van oude huizen klagen steen en been hoe de aanwezigheid van deze kleine zoogdierpjes hen belemmeren in de werkzaamheden. Voor veel ecologische bureaus is het opsporen van vleermuizen corebusiness. Maar hoe zit dat dan? Gaat het dan slecht met vleermuizen en waarom? Jan Alewijn zal dit alles uit de doeken doen.

Door: Theo Schuurmans

Als bestuur kijken we met tevredenheid terug op de bezoekersaantallen voor de aangeboden lezingen van het voorjaar en zomer. We hebben wel vaak gekozen voor veilige onderwerpen. Onderwerpen over dieren die in het zicht springen vanwege hun nieuwswaarde, zoals de wolf, bever of hoornaar. Maar probeerden ook een enerverend vakantieverslag van één van onze leden, welk veel bezoekers trok.

Het aantal van 50 aanwezigen lijkt een betrouwbaar gemiddelde. We durven het dan ook voorzichtig aan om ook eens wat grotere namen uit te nodigen. We hopen hiermee ook meer mensen aan te spreken van buiten onze eigen club.

Ook dit kwartaal hebben we ervoor gekozen om de lezingen in principe te houden op een vaste dag. Vorig kwartaal was dat de eerste woensdag van de maand. Maar

voor dit komend kwartaal kiezen we voor de **tweede woensdag van de maand**. Beschikbaarheid van lezinghouders en Sinterklaas zijn doorslaggevend. De zaal gaat telkens open om 19:00 uur en de lezing vangt aan op 19:30 uur. Koffie en thee zijn gratis. De lezingen zijn ook gratis. HWL wil de drempel zo laag mogelijk houden, zodat veel mensen hun weg kunnen vinden naar deze aangename kennisbron. Doneren staat vrij natuurlijk.

*

© onbekend

Op dezelfde avond krijgen we een toegift van onze eigen **Merel Nelemans** over marterachtigen en in het bijzonder over het zoogdier van het jaar, de hermelijn. Twee leuke lezingen op 9 oktober a.s.

© onbekend

Jongh uit het verre Leeuwarden bereid een lezing te geven. Addy is werkzaam bij Stichting Otterstation Nederland en is Nederlands vertegenwoordiger bij de IUCN/SSC Otter Specialist Group. Een echte internationale specialist dus. In oktober kon hij niet, omdat hij dan onderzoek naar otters verricht in Noorwegen. De otter is in Nederland bezig met een heuse comeback. Na een herintroductie in 2002 zwermt de otter al aardig uit over Nederland. Helaas is er nog kortgeleden een dode otter op de oprit van de Van Brienenoordbrug gevonden. Dus ook in de Rijnmond zijn otters al aanwezig. Het belooft een prachtige avond te worden op 13 november a.s.

*

Woensdag 13 november
Lezing: **DE OTTER OP KOMST?**, door Addy de Jongh.

De otter komt, zo ver we weten, nog niet voor op de Hoeksche Waard. De soort zou niet mistaan in ons prachtige waterrijke landschap. Bestaat er een mogelijkheid dat de otter de afslag naar de Hoeksche Waard inslaat. Hoe realistisch is deze gedachte? Wat is de otter voor dier en waar komt hij nu voor? Na enig speurwerk vonden we **Addy de**

© Roel Hoeve

Woensdag 11 december
Lezing: **DE VOS EN ANDERE ROOFDIEREN**, door Jaap Mulder.

Een kort gesprek met onze eigen zoogdierspecialist Merijn van den Hoogenhoff leidde tot het benaderen van **Jaap Mulder**. Al meer dan veertig jaar doet deze bioloog onderzoek aan roofdieren en geeft hij adviezen over de omgang met deze (voor ons soms lastige) soorten. Hij is vooral deskundig voor wat betreft vossen, dassen, wasbeerhonden, wasberen, wilde katten en boommarters, maar weet ook veel van steenmarters, lynxen, wolven, otters, hermelijnen en andere marterachtigen. De vos heeft zich in recente jaren gevestigd op de Hoeksche Waard. Wij nemen de effecten hiervan op de natuur al waar. Een gezonde ontwikkeling. Niet iedereen is blij met de komst van de vos, net als bij de wolf. Ook de wasbeer en de wasbeer-

© Leo Loyenga

hond maken hun opmars. Jaap is duidelijk over zijn opvattingen hieromtrent, ook al druisen die soms in tegen de ideeën van bijvoorbeeld provincies of zelfs de zoogdierenvereniging. Op zijn site schrijft Jaap: "Het aantal waarnemingen van wasberen neemt toe, de wasbeer komt vanuit Duitsland en vooral België binnen, en men is bang voor de volksgezondheid en de overlast. Bovendien denkt men dat de EU de bestrijding (in het kader van exotenbeheer) verplicht. Maar dat is niet zo; als we aantonen dat bestrijden niet helpt (dat is heel gemakkelijk, kijk naar het beheer in Duitsland) dan hoeft het niet. We zullen gewoon aan het samenleven met de wasbeer moeten wennen, en eventuele overlast bestrijden door aan preventie te doen: voedselbronnen voor wasberen ontoegankelijk maken en onze gebouwen ontoegankelijk maken. Dat belooft een interessante lezing te worden op 11 december a.s.

*

Uilenwerkgroep 2024

© Ruud Polderman

Alle actieve werkgroepleden in nieuwe, herkenbare kleding met logo

Door: Karin van den Berg

Het zal jullie niet ontgaan zijn, dat het een natte boel was de afgelopen winter. Maar ook in het voorjaar en het eerste gedeelte van de zomer heeft het extreem veel geregend. Voor sommige uilensoorten was dat geen goede start. Niet alle soorten zijn even gevoelig voor bepaalde weersomstandigheden. Dat heeft grotendeels te maken met hun dieet.

© Karin van den Berg

Jonge bosuil op weegschaal...

Bosuilen broeden over het algemeen vrij vroeg in het jaar. Zij voeren hun jongen met kleine tot middelgrote zoogdieren en vogels, maar ook met kikkers, padden en regenwormen. Heel gevarieerd, dus er is altijd wel iets te vangen. We vonden in de nestkasten prooi-resten van o.a.: kauw, ekster, waterhoen en bruine rat. Voor de bosuilen vormden de natte omstandigheden geen probleem om hun jongen groot te brengen. We kregen ook van een aantal waarnemers broedlocaties door waar succesvol jongen zijn uitgevlogen, waarvoor veel dank!

© Theo Leijdens

Jonge steenuilen in vieze, natte kast...

Ook **steenuilen** hebben een gevarieerd menu. Muizen, allerlei soorten insecten, regenwormen en soms kleine vogels en amfibieën komen daar allemaal in voor. Toch zijn muizen een belangrijke voedselbron in de periode dat ze jongen hebben. En dat werd dit jaar wel een probleem. Door de ondergelopen weilanden en akkers waren te weinig muizen beschikbaar. Noodgedwongen moesten ze het doen met hoofdzakelijk regenwormen en zelfs naaktslakken. Door dit eenzijdige voedselaanbod verkeerde er een behoorlijk aantal jongen in slechte conditie en hadden daardoor ook een flinke groeiachterstand. Daar kwam nog eens bij dat het in sommige nestkasten erg nat en vies was door de natgeregende ouders die in en uit vlogen en de erg dunne ontlasting van de jongen. Onderkoeling en ziektes liggen dan op de loer. Tijdens ons (ring)bezoek werden de kasten daarom extra goed schoongemaakt en voorzien van een flinke laag droge beukensnippers. We hadden dit jaar minder jongen per nest, maar er waren juist meer locaties waar gebroed werd, dus uiteindelijk ongeveer evenveel jongen als vorig jaar (39). Gezien de omstandigheden niet slecht dus!

Voor wat betreft de broedresultaten van de **ransuilen** zijn we afhankelijk van waarnemingen van derden. Zij broeden in oude kraaien- of eksterneesten en zijn alleen in de schemer en nacht actief, dus blij-

Kerkuilen, ze zijn er wel, maar broeden (nog) niet... (© nestcam op locatie)

ven de nesten vaak onopgemerkt. De broedlocaties verraden zich vooral door het scherpe, piepende geluid van bedelende jongen wat later in het seizoen (juni). Gelukkig krijgen we elk jaar wel een aantal locaties door, maar te weinig om een goed beeld te kunnen krijgen over hoe het met de ransuilen gaat.

Dan zijn er nog de **kerkuilen**. Een geval apart. Zowel letterlijk als figuurlijk, want Kerkuilen behoren tot een aparte familie (Tytonidae). Alle andere soorten uilen die in Nederland voorkomen behoren tot de ware uilen (Strigidae). Kerkuilen hebben hun eigen tactiek wat betreft de voortplanting. Als er te weinig voedsel is, dan leggen ze helemaal geen of maar enkele eieren (terwijl dit er in goede jaren wel 6 of 7 kunnen zijn). De menukaart voor Kerkuilen bestaat voor 98% uit muizen, dus is het in een jaar met weinig

muizen logisch dat er ook weinig jongen zijn. Op het moment van schrijven staat de teller op 27 jongen. Dat is nog geen derde van het totaal van vorig jaar (91). Het ziet er dus naar uit dat dit het slechtste jaar ooit gaat worden.

Maaarr... ze zijn zoals gezegd een apart geval. Want ook van een vaste broedperiode heeft een Kerkuil nog nooit gehoord. Ze beginnen gewoon als de omstandigheden gunstig zijn. Dat kan ook nog in het najaar zijn. Dat betekent dus nog een extra controleronde voor de vrijwilligers van de werkgroep!

Waarnemingen zijn welkom via uilen@hwl.nl of stuur een berichtje naar een uilenvrijwilliger of onze Facebookpagina.

Waardzegger laat of geheel niet ontvangen?

Melden bij de redactie via waardzegger@hwl.nl en de redactie zal dit zo spoedig mogelijk proberen te herstellen.

A.L.V. 17 oktober 2024 om 20:00 uur

Het bestuur van Hoekschevaards Landschap nodigt u uit voor de 2^e ledenvergadering van 2024. De vergadering zal plaatsvinden in het **Nationaal Landschap Centrum**, Veerweg 1c, Numansdorp. In verband met de organisatie stellen wij het op prijs als u zich vooraf aanmeldt bij het secretariaat.

secretariaat@hwl.nl

Agenda

1. Opening.
2. Ingekomen stukken en mededelingen.
3. Verslag ledenvergadering d.d. 18 april 2024.
4. Financiële inzichten.
5. Lyons het bordspel.
6. Contributieverhoging per 1 januari 2025.
7. Bestuurswisseling.

- Op deze vergadering treedt Heiltje Karels af als lid van het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur draagt Joeri Boeree en Wilco Molendijk voor als nieuwe bestuursleden.

- Bij het uitvoeren van de bestuurstaken is dringend hulp nodig. Eenieder die zich geroepen voelt: "Meld je aan!" Hoekschevaards Landschap biedt vrijwilligers ook in het Algemeen Bestuur volop uitdaging.

8. Lezing over ons ecologisch beheer door Chiel Visser en Gaëlle Cagé.
9. Wat verder ter tafel komt, tevens rondvraag.
10. Sluiting.

De stukken voor deze vergadering staan vanaf begin oktober op de website: www.hwl.nl

Met vriendelijke groet en tot ziens op donderdag 17 oktober 2024, 20.00 uur!

Namens het Algemeen Bestuur van HWL, Theo Schuurmans, voorzitter

Werkgroep Lijn en streek

Tekst en foto's: Arie den Tuinder

Zaterdag 27 juli: Een heel gezellige schetsmiddag rond de haven van Oud-Beijerland.

Met zeven enthousiaste tekenaars kwam de werkgroep Lijn en Streek bijeen om de dorpsgezichten rond de haven te ver-
eeuwigen. Gevorderde tekenaars en beginners door elkaar, ieder zocht een plek en een interessant uitzicht om vast te leggen. Het prachtige weer en de gezellige drukte droegen bij aan een geslaagde middag.

Na twee uur intensief ge-
werkt te hebben, was het
tijd om een terras op te
zoeken en konden we na-
der met elkaar kennis ma-
ken.

Ieder laatste weekend van de maand staat een *urban sketch* bijeenkomst gepland. Zo staan de sluis van Strijensas, Tiengemeten en de haven van Puttershoek nog op het programma. Interesse, meld je dan aan bij art@hwl.nl.

GeWild Groen

Door: Joost Kievit

Bloeiende Rol- en Witte klaver, bedrijventerrein De Bosschen

HWzoemt is het collectief van organisaties en mensen, dat werkt aan herstel van biodiversiteit in de Hoeksche Waard. Zo'n 300 mensen maken deel uit van de vriendenkring en 20 organisaties doen mee. HWzoemt is geen zelfstandige rechtspersoon, ze werkt onder de organisatorische vleugels van HWL.

Voor herstel van biodiversiteit is ook meer natuur inclusief wonen belangrijk en de gemeente Hoeksche Waard is met "GeWild Groen" gestart met een transitie. HWzoemt is nauw betrokken en denkt en doet mee. We krijgen een ander beheer van de openbare ruimte in de dorpen op ons eiland. Dat is hard nodig, want het gaat onverminderd slecht met de natuur. De gemeente kiest voor de weg van de geleidelijkheid en zorgvuldigheid.

Noodzaak

De variatie aan leven holt nog steeds achteruit. Ook in de Hoeksche Waard. Natuurlijk zijn er ook positieve ontwikkelingen, maar over de hele linie zien we geen herstel. Als we even inzoomen op het insectenleven, 55 % van onze wilde bijensoorten staat op de rode lijst, voor hommelssoorten die op klaversoorten gespecialiseerd zijn, gaat het zelfs om zo'n 80%. Met de zweefvliegen, ook een grote groep insecten, gaat het nog slechter dan met de bijen. Deze zomer was de zestiende tuinvlindertelling en de uitslag was de laagste ooit. Het roer moet dus om en de Hoeksche Waard koos voor herstel van biodiversiteit.

Natuurlijk is het insectenleven maar een deel van het geheel. Als het met de bijen slecht gaat, is er iets mis met de leefomgeving. De leefomstandigheden brokkelen af. Het wordt onleefbaar. Het is een teken aan de wand. Ook voor mensen wordt het ongezonder. We delen hetzelfde milieu. De veranderingen in het beheer van de openbare ruimte moeten dan ook gericht zijn op het verbeteren die leefomstandigheden.

Het kan

Voor de gemeentelijke organisatie is dat ook een leerproces en veranderen is voor iedereen lastig. Reden waarom vooraf gaand aan de transitie op 7 plekken in de Hoeksche Waard proefprojecten zijn uit-

gevoerd. Hier is gazon omgezet naar bloemrijk grasland. Uiteraard levert dit ervaring op met de groei van planten en het beheer, maar er is ook onderzocht hoe het insectenleven er op reageert. En dat geeft hoop voor de toekomst.

De terreinen zijn onderzocht op het voorkomen van vlinders, libellen, sprinkhanen en bijen en hommels. Het ging om een eerste meting, maar de reactie van het insectenleven mag er zijn. De aantallen varieerden per locatie. Op de 7 locaties werden op de minste 71 en op de beste plek 219 verschillende soorten vlinders, libellen, sprinkhanen en bijen aangetroffen. Het zijn momentopnames, maar duidelijk is dat het insectenleven veerkracht heeft. En positief reageert als de kans geboden wordt.

De gemeente kiest voor geleidelijk doorvoeren van een ander beheer. In eerste instantie gaat het om ongeveer 10 % van het areaal. De plekken worden met zorg gekozen en HWzoemt denkt daarin mee. De veranderingen leveren ook klachten op en gemeentelijk politici spelen daar op in. HWzoemt helpt door het verhaal van de noodzaak achter die verandering uit te dragen.

Interesse? Meld je via e-mail info@hwzoemt.nl

Waterleven afhankelijk...

Door: Joost Kievit

Water Natuurlijk vindt dat zowel de chemische als de biologische kwaliteit van het water prioriteit moet krijgen. De basis voor kwaliteit ligt in de inrichting van een watergang. Een sloot moet voldoende diepte hebben en er moet ruimte zijn water- en oeverplanten. De meeste sloten in de Hoeksche Waard voldoen niet en wat is er logischer dan met nieuw te graven sloten te beginnen. Helaas gebeurt dat nog niet.

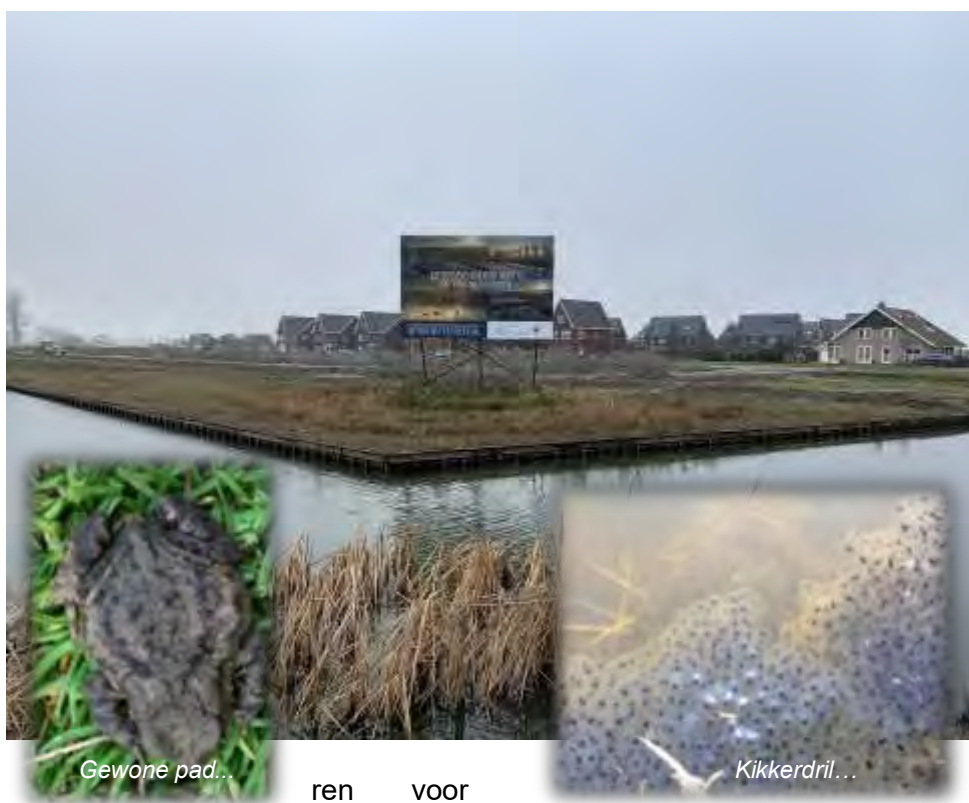
Bouwvoorschriften

Zoals een gemeente regels voor het bouwen van een woning kent, zo heeft het waterschap voorschriften voor het graven van watergangen. Gek genoeg zeggen die voorschriften niets over waterkwaliteit. Het gaat over de aan- en afvoer van water. Uiteraard belangrijk, maar ook de zorg voor schoon en gezond water is een taak van het waterschap. Hiervoor moet een watergang aan bepaalde voorwaarden voldoen. Voldoende waterdiepte is belangrijk en ruimte voor water- en oeverplanten, waardoor er allerlei diertjes kunnen leven die met elkaar zorgen voor het zelfreinigende vermogen van water.

Het overgrote deel van de watergangen in de Hollandse Delta voldoet niet. Dit aanpassen, vraagt grote investeringen. Water Natuurlijk dring al een tijd aan om tenminste te beginnen met nieuw te graven watergangen. Hiervoor zouden de betreffende beleidsregels ofwel de bouwvoorschriften gewijzigd moeten worden. Zo willen we af van boven water uitstekende beschoeiingen (foto). Die zorgen voor sterfte onder allerlei dieren. Kikkers en padden (inzetfoto's) zijn afhankelijk van water voor hun voortplanting. Door een beschoeiing kunnen ze wel het water in maar er niet meer uit. Ze zijn gedoemd te verdrinken. Daar moeten we wat aan doen, want ook deze soorten nemen af. De Gewone pad zelfs met 60% de afgelopen 25 jaar.

Kans voorbij

Recent was er een kans om een stap te zetten. Om extreme neerslag op te vangen, moet er meer ruimte voor water komen. Zo zijn er voorschriften voor het compense-

ren voor extra verharding. Als het verharde oppervlak toeneemt door gebouwen of bestrating, dan stroomt er ook meer water naar de sloten. Degene die de verharding aanbrengt, moet hiervoor compenseren, bijvoorbeeld met de aanleg van extra open water. Dat was 10% van de verharding en dat is nu opgehoogd naar 14%.

Het waterschap Hollandse Delta wijzigde kort geleden de voorschriften voor deze compensatie. Andere overheden, bedrijven en burgers krijgen hiermee de verplichting opgelegd om bij verharding meer open water aan te leggen. Met een zienswijze drong ook een aantal natuurorganisaties, waaronder Hoekschewaards Landschap, er op aan om dan ook gelijk goed te regelen hoe die nieuwe watergangen

aangelegd moeten worden. Een integrale benadering en dus gelijk de basis leggen voor schoon en gezond water in de toekomst.

Helaas, die inbreng werd door het waterschap goddeels terzijde geschoven. Hoe een watergang aangelegd wordt, staat in een andere beleidsregel en die wordt pas later gewijzigd was het argument. Waterkwaliteit en levensvoorwaarden voor waterplanten en -dieren moeten wachten. Ook de kikkers en de padden.

Water Natuurlijk blijft met de midelen die we hebben, werken aan schoon en gezond water.

Op de hoogte blijven? Meld je aan voor onze nieuwsflits via info.waternatuurlijk.hd@gmail.com

Joops PRIKBORD

*Klein Profijt geopend op
Elke di-vr: 10-17 uur
En za-zo: 12-17 uur*

*Deadline volgende
Waardzegger:
Zo 17 nov 2024*

HW
werkt!
Werk voor iedereen

hart
voor **REGELEN**

Deze zomer genieten van een
opgeruimde schuur, garage,
zolder of caravan?

Laat mij het regelen!

Tel: 06 13193313
Mail: m.denboer@hartvoorregelen.nl

Ja..! Noteert U even..!

TAPIJT- & MEUBILAIR REINIGING

ALLES VLOT WEER SPIC & SPAN

Reiniging van tapijt en karpetten, schoonmaak van stoelen, gordijnen, enz.
Ook verhuur van schoonmaakmachines!

Mobiele Stoomcleaning M.K. Tuk

Walewegje 28 - 3291 AW - Strijen
tel 078-674 2850 / 06-511 80 985
mennotuk49@gmail.com

Boerderij Oost-Leeuwenstein
Dorpsstraat 13
3274 BB Heinoord

't Hof van Assendelft
Hofweg 13 (ook postadres)
3274 BK Heinoord

Tel. 0186-601535
info@museumhw.nl
www.museumhw.nl

Boerderij Oost-Leeuwenstein is
geheel rolstoeltoegankelijk.
't Hof van Assendelft gedeeltelijk,
daar is een traplift.
In beide gebouwen is een
invalidetoilet.

MUSEUM HOEKSCHE WAARD

- Tentoonstellingen
- Lezingen
- Vergaderingen
- Jubilea
- Kinderfeestje e.d.

De Hoekse Bijenkorf

**puur natuurlijke honing
uit eigen streek
koud geslingerd**

- In- en verkoop van honing
- Keurmeester
- Specialist bijenproducten
- Verhuur bijenvolken voor bestuiving

- Streek- en puurmarkten
- Verkoop van pro polis producten
- Certificaat erkend streekproduct
- Workshops
- Zwermverwijdering

Imker **FLIP WOLS** info@dehoeksebijkorf.nl

06-21818946 Nassaulaan 140 3297BJ Puttershoek

www.dehoeksebijkorf.nl/

QUADRAAT
QUALITY PRINTING

- Huisstijl
- Promotie
- Verpakkingen
- Presentatie, displays
- Signing
- Stickers, labels
- Direct mail
- Buitenreclame
- Bedrijfs- en winkelinrichting
- Specials op hout, metaal, kunststof

WWW.QUADRAAT.NL

Zon van der Heidestraat 25 | 3281 LZ Oud-Saalford | t 0180 01 72 33 | e info@quadrat.nl

Reints Office Solutions

Kantoorinrichting: nieuw én gebruikt meubilair
reintsoffice.nl

FRISSE BUREAUSTOEL

Professionele bureaustoelreiniging en -reparaties
frissebureaustoel.nl

DOMINIKQ

Kwaliteitsstoffering voor meubilair en projecten
dominikq.nl

NewSitting

Alles-in-één-oplossing voor gezond zitten
newsitting.com

Compleet kantoorcomfort

Met onze samenwerking bundelen we onze expertise in kantoorinrichting, stoffering, ergonomie en onderhoud om uw ideale werkomgeving te creëren en te behouden.

Röntgenstraat 10/12, 3261LK Oud-Beijerland
0186-6700265